

Academische Werkplaats
MILIEU EN GEZONDHEID

NIEUWSBRIEF 11

Maart 2013

In deze nieuwsbrief:

- [Extra call voor indienen aanvragen kortlopende projecten 2013](#)
- [Vooraankondiging Workshop AW-MMK 6 juni 2013](#)
- [Onderzoeksvouchers van ZonMw: drie projecten gehonoreerd](#)
- [Bestuur en Raad van Advies honoreren nieuw kortlopend project](#)
- [Twee afgeronde projecten](#)
- [Aan het woord... Mario Bakker](#)
- [IRAS summerschools 2013](#)

Extra call 3 juni 2013 voor indienen kortlopende projecten

De eerst volgende deadline voor het indienen van aanvragen voor kortlopende projecten bij de Academische Werkplaats Milieu en Gezondheid (AW-MMK) is op maandag 3 juni 2013. Door middel van de kortlopende projecten wil de AW-MMK op korte termijn vragen beantwoorden van gemeenten en GGD'en met behulp van onderzoek. U kunt projectvoorstellen op het gebied van milieu en gezondheid indienen. Bijvoorbeeld projecten op het gebied van leefomgeving en gezondheid, binnenmilieu en gezondheid, beleving van milieufactoren en (risico)communicatie over milieufactoren. Meer informatie kunt u vinden op de website via www.academischewerkplaatsmmk.nl/projecten/indienen_projecten

Vooraankondiging Workshop AW-MMK 6 juni 2013

Op donderdag 6 juni 2013 organiseert de AW-MMK van 12.00 tot 17.00 uur een workshop over de toekomst van AW-MMK. Hiervoor worden alle MMK-ers van GGD'en uitgenodigd en ook de overige mensen die betrokken zijn bij AW-MMK. Dit evenement zal plaatsvinden in Utrecht of omgeving. Verdere informatie vindt u binnenkort op onze website: <http://www.academischewerkplaatsmmk.nl/bijeenkomsten>

Onderzoeksvouchers van ZonMw: drie projecten gehonoreerd

In het najaar van 2012 heeft ZonMW onderzoeksvouchers van € 10.000 beschikbaar gesteld. Gemeenten konden, in samenwerking met een GGD en een Academische Werkplaats, een onderzoeksaanvraag indienen. De Academische Werkplaats Milieu en Gezondheid is betrokken bij drie gehonoreerde projecten: 'Hitteoverlast in zorginstellingen', 'Gezond en Fris' en 'Aanpassing van het standaard verspreidingsmodel voor het berekenen van geur- en fijnstofconcentraties in de omgeving door emissies van veehouderijen'.

Joris van Loenhout van GGD Gelderland-Midden trekt het project over Hitteoverlast waarin wordt samengewerkt met de gemeente Arnhem. Bewoners van zorginstellingen ervaren de binnentemperatuur vaak als te warm, met name in de zomer. Ook personeel van zorginstellingen is bekend met deze klachten van bewoners. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat gedurende warme periodes ouderen een vergrote kans hebben op het ontwikkelen van hittegerelateerde gezondheidseffecten en met name op overlijden. Dit onderzoek is erop gericht inzicht te krijgen in de temperatuur in verschillende ruimtes waar mensen in een zorginstelling verblijven. Eind 2013 zijn de resultaten te verwachten.

Marja de Jong van de GGD IJsselland is projectleider van 'Gezond en Fris'. De gemeente Olst-Wijhe wil inzicht in de effectiviteit van de nieuwe werkwijze die GGD IJsselland vorig jaar heeft ingezet voor de technische hygiënezorg en medisch milieukundige zorg voor basisscholen. Er is echter geen evaluatiemethode voor Gezond en Fris beschikbaar. Dit instrument wordt in dit project ontwikkeld en is eind 2013 te verwachten.

Wouter Moonen van de gemeente St. Michielsgestel is projectleider van het onderzoek naar een verspreidingsmodel.

Burgers van de gemeenten Sint-Michielsgestel, Oirschot en Deurne en mogelijk ook van andere gemeenten hebben veel last van geurhinder veroorzaakt door veehouderijen in de buurt van hun woning. Daarnaast komen er bij deze veehouderijen ook ruime hoeveelheden fijn stof vrij, wat schadelijk is voor de volksgezondheid. Gemeenten gebruiken wettelijk voorgeschreven verspreidingsmodellen om te bepalen of de emissie van geur en fijn stof acceptabel is voor de omgeving van de veehouderijen. Doel van het onderzoek is aanpassing c.q. uitbreiding van het standaard verspreidingsmodel voor het berekenen van geur en fijn stof concentraties in de omgeving door emissies van veehouderijen. In het najaar van 2014 kan met het vernieuwde verspreidingsmodel worden gewerkt.

Bestuur en Raad van Advies honoreren nieuw kortlopend project

De Raad van Advies en het Bestuur hebben de projectaanvraag 'Kwaliteit van de interne leefomgeving van ouderen in zorginstellingen en kleinschalige woonvormen' gehonoreerd. De projectaanvraag is ingediend door GGD Gelderland-Midden. Het doel van het onderzoek is om meer inzicht te krijgen in de kwaliteit van de interne leefomgeving van ouderen in zowel zorginstellingen als kleinschalige groepswoonings. Dit zal gebeuren door enerzijds de interne leefomgeving in kaart te brengen en fysieke metingen naar luchtkwaliteit uit te voeren in beide woonvormen, en anderzijds door bewoners en zorgverleners te bevragen naar hun beleving van de leefomgeving. Uit dit onderzoek zal naar voren komen waar problemen zitten als het gaat om de interne leefomgeving bij ouderen, en welke bouwkundige of gedragsmatige maatregelen mogelijk zijn om deze problemen op te lossen of te verkleinen.

Twee afgeronde projecten

In het najaar van 2012 zijn twee onderzoeksprojecten afgerond. Het project 'Koppeling van lokale gezondheidspeiling aan lokale metingen van luchtkwaliteit' (KOGEL) van GG&GD Utrecht is afgerond met een workshop in januari 2013, waarop de resultaten zijn besproken en bediscussieerd. Een belangrijk resultaat van het project is het Land Use Regression Model (een luchtkwaliteitsmodel) voor de stad Utrecht. Door koppeling van de gezondheidspeilingen van de GG&GD aan de NO₂ voorspellingen uit dit model is er inzicht ontstaan over hoe NO₂ in Utrecht samenhangt met de sociaaleconomische status (SES). Dit is waardevolle informatie voor de gemeente Utrecht. Na aanleiding van het project wordt een artikel geschreven dat wordt gepubliceerd in de Nederlandse vakliteratuur. Wilt u meer weten over dit project, neem dan contact op met Wim Oova: w.ovaa@utrecht.nl. Zodra het eindrapport is afgerond zal deze vinden zijn op onze website via: www.academischewerkplaatsmmk.nl/projecten/afgeronde_projecten

De resultaten van het project 'Bijdrage binnenscheepvaart en dieseltreinen aan roet en ultrafijnstof van de Utrechtse en Gelderse GGD'en laten het volgende zien. Binnenvaartschepen en dieseltreinen leveren een bijdrage van ongeveer 5% aan ultrafijne stofdeeltjes in de directe omgeving. Optrekkende dieseltreinen leveren een grotere bijdrage dan afremmende dieseltreinen. Voor elektrische treinen en

kleine schepen is geen meetbare bijdrage aan ultrafijne stofdeeltjes en roetconcentraties gevonden. De precieze lokale bijdrage van dieseltreinen en binnenvaartschepen is per situatie verschillend. Die hangt niet alleen af van het aantal en type schepen en treinen, maar ook van de weersomstandigheden. Om een precieze schatting van deze bijdrage te maken is meer onderzoek nodig. Beperking van de uitstoot van binnenvaartschepen en dieseltreinen zal leiden tot een kleinere lokale bijdrage. Hiertoe zijn al initiatieven genomen, maar de reducties zijn minder dan die van het wegverkeer. Het eindrapport kunt u hier vinden:

www.academischewerkplaatsmmk.nl/projecten/afgeronde_projecten/2013/dieseltreinen_en_binnenscheepvaart

Zoals in de nieuwsbrief van november 2012 staat vermeld, is het project: Bestuurlijke bruikbaarheid van een roetindicator afgerond. Het eindrapport kunt u hier vinden:

www.academischewerkplaatsmmk.nl/projecten/afgeronde_projecten/2012/roetindicator

Aan het woord... Mario Bakker

Mario Bakker maakt deel uit van de directie van DCMR, Milieudienst Rijnmond en is tevens hoofd van het expertisecentrum DCMR. Naast deze werkzaamheden is hij sinds de oprichting van de AW-MMK voorzitter van de Raad van Advies. Hoog tijd voor een aantal vragen:

Denkt u dat onderzoek echt verschil kan maken voor de praktijk?

Absoluut. Onderzoek vormt een heel belangrijk onderdeel van de praktijk en daarmee ook een belangrijke informatiebron voor nieuw beleid. In die zin denk ik, dat de onderzoeksvragen en de beschikbare onderzoekscapaciteit in Nederland nog niet altijd even goed worden benut. Onderzoek kan kostenbesparend werken. We moeten dit ook echt naar een hoger niveau brengen met elkaar. Door onderzoek al in de initiatie fase breed bekend te maken, kan er een betere voeding naar het onderzoekstraject worden gecreëerd. Dit kan voorkomen dat het wiel op verschillende plekken wordt uitgevonden. Het kan de praktijk ook meer houvast bieden om rekening te houden met onderzoek.

Onderzoek is één van de kerntaken van universiteiten en ook van de Academische Werkplaats. Hebben beleidsontwikkelaars een beeld bij wat onderzoek voor hen kan betekenen?

Dit is een lastige vraag, in die zin dat het antwoord sterk afhankelijk is van wederzijdse bekendheid. In algemene zin geldt, dat men steeds beter de weg weet te vinden. Dit is een belangrijke opstap naar het formuleren van goede onderzoeksvragen. Aan de andere kant moet ook vanuit de Academische Werkplaats de stap worden gezet naar het beleidsveld. Vraag en aanbod moeten nog beter bij elkaar komen. De onderzoeksvragen komen echt voort uit een behoefte uit de praktijk en zijn in die zin ook heel praktisch ingestoken. In dit ontwikkelingstraject moet wel structuur en samenhang komen. Dit geldt ook voor het doorvertalen van de onderzoeksresultaten. Hiervoor ontbreekt nog een solide structuur.

Denkt u dat de onderzoeker de laatste jaren wat meer 'uit de ivoren toren is gekomen' en kan dit nog beter?

De treden van de toren worden met forse stappen genomen. De markt helpt hierbij. Het geld is schaars, dus moet iedereen op zoek naar nieuwe wegen om tot oplossingen te komen. Een mooi neven effect. De vraag: 'Komen we uit de ivoren toren?' wordt positief beantwoord. Maar er moeten nog wel wat treden worden genomen. We zijn er nog niet. Er wordt te weinig gestructureerd en vooral in samenwerking nagedacht over onderzoek. Het is nog te veel gekoppeld aan individuele vraagstukken. Ook overkoepelende organisaties of samenwerkingsverbanden zouden zich actiever kunnen en moeten opstellen

Wat vindt u een mooi voorbeeld uit de praktijk dat laat zien dat samenwerking tot een grote stap vooruit leidt.

Een mooi voorbeeld dat ik uit mijn eigen omgeving ken, is het onderzoek dat is uitgevoerd door de GGD-Rotterdam en de GGD Amsterdam, de Erasmus Universiteit en de DCMR Milieudienst Rijnmond. Onderzocht zijn de gezondheidseffecten van elementair koolstof door verkeersemisies. Hierbij is de bestuurlijke bruikbaarheid van een roetindicator uitgewerkt om een brug te slaan tussen de werelden van de wetenschap en die van beleid. De uitkomsten van dit onderzoek zijn politiek opgepakt en breed verspreid. Dit is naast de inhoud ook een mooi voorbeeld hoe ik aankijk tegen samenwerking tussen partijen om tot een goede onderzoeksvraag te komen. Het eindrapport kan u

vinden op onze website:

www.academischewerkplaatsmmk.nl/projecten/afgeronde_projecten/2012/roetindicator

IRAS summerschools 2013

In voorjaar en zomer 2013 organiseert het Institute for Risk Assessment Sciences (IRAS) van de Universiteit Utrecht een aantal internationale summerschools op het gebied van milieuepidemiologie, blootstellingskarakterisering, toxicologie en biologische agentia. Deze staan open voor externe deelnemers, die zich willen informeren, bij- en nascholen op allerlei terreinen binnen risk assessment. Elk jaar trekken deze cursussen tussen de 15 en 25 deelnemers, deels afkomstig uit het buitenland.

Voor 2013 staan de volgende cursussen op het programma:

- 27-31 mei: Advanced exposure assessment
- 25 juni-5 juli: Environmental and occupational epidemiology
- 19-30 augustus: Utrecht Summerschool Toxicology and Environmental Health (USTEH2013)
- 2-6 september: Biological agents

De USTEH2013 biedt een tweeweekse introductie in milieuepidemiologie, toxicologie en blootstellingskarakterisering. De overige gespecialiseerde cursussen richten zich op deelnemers met meer ervaring in dit veld.

Informatie over programma, kosten en inschrijving is te vinden op

www.iras.uu.nl/education/iras_courses.php

Voor overige vragen: Mieke Lumens, 030-2539447, m.lumens@uu.nl

[Aanmelden](#) nieuwsbrief / [Afmelden](#) nieuwsbrief

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Academische Werkplaats Milieu en Gezondheid (AW-MMK)

Contact

Moniek Zuurbier, Programmamanager Academische Werkplaats Milieu en Gezondheid (AW-MMK)
GGD Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Postbus 5364, 6802 EJ Arnhem

Tel.: (088) 355 5408

E: awmmk@vqgm.nl

